

Der poëten lust-prieel of dicht-konst

Lambert van den Bosch

bron

Lambert van den Bosch, *Der poëten lust-prieel of dicht-konst*. Nicolaes van Ravesteyn, Amsterdam
1649

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/bosc015poet01_01/colofon.php

© 2017 dbnl

Dicht-konst.

- Een spiegel daer elck een sijn oogh in beesigh houdt,
 En meer sijn gheest als stel sijns lichaems in beschouwt,
 Een pop dien elck bestaet te tooyen en te kleeden,
 Een wegh dien yeder tracht te wandlen en te treden;
 5 Vraeght ghy (o Leser) wat dit al te samen zy,
 Het is de Dicht-konst, dus gheschildert van nae by.
 Elk breyn, dat op gevoert door 's bloets galaerdigheden,
 En sich wat inbeeldt van de kennis van de reden,
 Acht sich soo groven last ja meer als sterck genoegh,
 10 En slaet verwaendelijck de handen aen de ploegh.
 Stae stil vernufte jeucht, stae stil in 't ondervinden,
 Die Paean heeft ghedeelt het merck van sijn ghesinde,
 Indien des hengsten sap u harssen heeft besproeyt,
 Kiest leeringh tot behulp en uwe drift besnoeyt.
 15 't Is niet gelijck ghy pooght u selven wijs te maken,
 Dat sulcks u aenkomt met het flickeren en blaken,

- 1 *Ne quid naturalibus nimium indulgeat dotibus, Poëseos studiosa Iuventus, cum nihil natura proferat laudabile, quod cultu doctâque fabri manu non indigeat, non rudes quos terra extrusit Lapidés, specioso & decoro ornamento, nisi artificum industriâ expoliti, & laevigati, eliguntur, audi Horatium*

*Naturâ fieret Laudabile carmen an arte,
 Quaesitum est: ego nec studium sine divite vena,
 Nec rude quod prosit video ingenium: alterius sic
 Altera poscit opem res, & conjurat amice.*

At prodest foelix ille vigilque ingenii ardor? veluti omne instrumentum propriam suam qualitatem expostulat, habetque quod artificio quod naturae debeat.

- Van 't sonne-licht, dat ghy 't in 's moeders lijf beschut,
 Of nu ghebooren met de melck haers harten nut.
 Wat acker-man vol hoop een rijcken oogst te maeyen,
 20 Pluckt vruchten sonder van te vooren die te saeyen?
 Wie treckt'er zeghen van een vet en weeldigh landt,
 Indien hy 't niet voor-heen bearbeydt met sijn handt?
 Sach yemant Noortsche wout aen stam of tacken teelen,
 Bequame toestel soo van balcken als van deelen?
 25 Of roer, of mast, bequaem voor linnen of voor vloedt,
 Daer niet des werckmans handt sijn kunst aen toonen moet?
 't Is waer dat elck gedaent eyst stof nae sijn behooren,
 Noch maektmen kranssen van den distel of den dooren,
 Maer eycken wordt den schut der borghery beloofd,
 30 En groene lauwer windt sich Phoebus om het hooft,
 Den Wijngaert-ranck verçiert den Wijngodt sijne kaecken,
 En Iunos Stiefsoon magh den populier vermaecken,
 En Venus strooyt haar bed met donckre myrten-blaên,
 Den Elsen derft alleen den hollen Oceaen
 35 Door-klieven, en den spruyt der Esschen toe-ghevaren,
 Sich selven verwen met het bloet uyt Helden aeren.
²Wie dat ghy zijt die u met dese vruchten toeft,
 Eer ghy begint, de maet van uwe kracht beproeft,

2

*Sumite materiem vestris, qui scribitis aequam
 Viribus, & versate diu quid ferre recusent,
 Quid valeant humeri: cui lecta potenter erit res,
 Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.*

Horatius in arte.

*Arguor immerito tenuis mihi campus aeratur,
 Illud erat magnae fertilitatis opus.
 Non ideo debet Pelago se credere, si qua
 Andet in exiguo ludere Cymba lacu,
 Forsan in hoc dubitem numeris levioribus aptus
 Sim satis, in parvos sufficiamque modos:
 At si me jubeas domitos Iovis igne gigantes
 Dicere, conantem debilitavit onus.
 Divitis ingenii est, immania Caesaris acta
 Condere, materia ne superetur opus.*

Ovidius Lib. 2 Tristum.

- Wat alderbeste magh u seenwen sterckt ghelijcken,
 40 Op dat se schandelijck niet komen te beswijcken.
³Den blinden Grieck, bequaem voor yeder oorlogs helt
 Songh nooyt de liederen noch sanghen van het veldt,
 Noch Maro die 't ghehoor verleckert op sijn queelen,
 Gaf immer toestel voor verçierde speel-tooneelen,
 45 Noch dorst den boertighen ghesouten Africaen,
 Sijn Davus laten voor den strijdtbaren Trojaen.
 En past ons hier niet veel te stoffen of te roemen,
 Op Dichters vryheidt, of alsoo men 't oock magh noemen,
 Hier heeft se plaets noch stee, 't waer misbruyck dus te saem,
 50 Verscheyden dinghen soo van wesen als van naem
 Te voeghen, Dassen met den Wolven te vergaren,
 En wilt te jaghen in het kout der diepe baren.
 't Zy nu hoe dat ghy zijt of door wat gheest ghevoert,
 Tot roem van Helden, of met droevigh ernst, of boert

3

*Sectantem laevia nervo
 Deficiunt animique: professus grandia turget,
 Serpit humi tutus nimium, timidusque procellae.
 Pictoribus atque poetis,
 Quid libet audendi semper fuit aequa potestas,
 Scimus, & hanc veniam petimusque damusque vicissim,
 Sed non ut placidis coëant immitia, non ut
 Serpentes avibus geminentur, tygribus agni.*

Horatius.

- 55 Den Schouburgh in ghetraen, wanneer men woedt op 't harsten,
 Te wassen, of door luy gheschater te doen barsten,
 Soo dick een Moeder 't mes op eyghen vruchten wet,
 Of 't Kint den deggen met sijns Vaders bloet besmet,
 Of arge slaef den Soon zijns Heeren te behaghen,
- 60 Sijns Meesters gelt-kas bouwt verborghe list en laghen.
 Of dat ghy met de lof van dees of gheen bedrieght
 Den Leser en u vrindt ten welghevalle lieght,
 Of d' ooren kittelt om de misbruyck te gaen dempen,
 Met Satyr-dichten of met door-ghepeeckelt schempen.
- 65 ⁴Kiest yemandt van die gheen die lof en naeme draeght
 En wiens verheven stijl u keur het best behaeght,
 Om met gheringh behulp van sijn vernuft te vreden,
 Sijn waerde soolen en voetstappen naer te treden.
 Vergheefs is 't dat men naer yets groots en wichtighs pooght,
- 70 En niet sich voorstelt naer het welck men staert en ooght.
 Den grooten Mantuaen soo waerdigh aen-ghebeden,
 Soo hoogh geacht, hoe wel noch laegher als de reden,

4 *Vnus praecipue eligendus, cui nos similes esse studeamus, cui si quid deest, nullo negotio ab aliis petere licebit: Qui Comoediam facturus est, ad exemplum Plauti, aut Terentii properabit. Qui Heroicum, Virgilium imitabitur. Qui Elegiacum, Propertium sequetur. In Lyricis quid nobilius Horatio? in Tragoedia quem imitemur exemplo suo docebit Seneca; omnis autem labor eo impendendus, ne quae dicimus illorum sed nostra videantur, quamvis doctos viros unde illa hauserimus non fallat.*

Buchlerus, ex Iacobo Pontano.

- ⁵En bloosde niet, maer hielt sich selfs ten goede, doe
 Hy 't merch van sijn Homeer, sijn werck ginck passen toe,
 75 't Is meer als stoutheyt, jae verwaentheyte selfs te achten,
 Krijght yemandt van sich selfs soo driftighe ghedachten,
 Dat hem den eersten roem naer reên zy toe-ghedocht,
 Yets nieuws en onghehoorts te hebben voort-gebrought,
 Maer wijsheydt, of 't gheen meer een Dichter magh betamen,
 80 Leent roem van anderen (noch heeft sich des te schamen)
 Waer met sijn eygen deucht door dicke wolcken breekt,
 Ghelijck men sijne kaers aen anders licht ontsteect.
 De vrucht van soo veel door en door-ghesochte blaren,
 Soo veel beroemden als hier ooyt in wesen waren,
 85 Is die oock anders als sich toe te voeghen, dat
 Ick 't waerdighste van soo veel gulde letters, schat?
 Maer dat soo laeghen moet u niet en kom te drucken,
⁶De vrucht van d' ouwde stam diefstalligh af te rucken,
 Om dynen jonghen dat noch op sijn groeyen staet,
 90 Te çieren met een vreemt en af-gherooft çieraet;

5 *Non puduit Virgilium millia versuum ex Homero sumpsisse, ille enim fructus est legendi, ut illud imiteris quod in aliis probes vel opportunâ derivatione in usum tuum convertas.*

6 *Publica materies privati iuris erit, si
 Nec circa vilem, patulumque morabiris orbem,
 Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres:*

Horatius in arte.

Postremò, versus Poëtae boni ad alium sensum convertemus, & tamquam sirculos ex arbore una in aliam inseremus, qui tamen in ea nati, non in eam insiti videri possunt.

Scaliger.

- Maer looten van den boom die vrucht draegt af te snyen,
 U eyghen tronck daer van de deughden in te wyen,
 En van soo goeden ent, rechtvaerdelijck gheteelt,
 De vrucht te plucken die dijn eyghen arbeydt deelt,
 95 Is niet om eenigh schimp of laster te verwachten,
 Noch doen, als van een wel-beraden gheest te achten.
 Maer soo bevarentheydt, en leven wel door-socht,
 Der vreemden talen tot u kennis heeft ghebroght,
 Of ouwders achtbaerheydt tot aenwas beyder eere,
 100 In plaets van 's Vaders erf, u liever heeft doen leeren,
 Voor Grieckschen Helden sangh, of soo ghy boerten mint,
 Voor Aristophanes bly-speelen doof noch blindt
 Te zijn, of Tasso nae Jerusalem te leyen,
 Of u in Ariost vrypostigh te vermeyen,
 105 Of Lopes spelen, of wel eer een ouwder lof,
 Als dat van Godefroy te halen sien uyt stof.
 Of Ronsarts aerdigheydt in Francion te speuren,
 Of Griecks, Latijns, of Frans, tooneelen te sien treuren,
 Of sonder rymen den ghepronckten Enghelsman,
 110 't Out overtreffen soo men 't overtreffen kan.
 Houdt vry in hooger waert soo dier ghewogen panden,
 En leght se nimmermeer versmaedlijck uyt u handen,
⁷Veel beter smaect een vrucht van verre toegebroght,
 Als in ons eyghene ghewesten op-ghesocht.
 115 Suyght uyt haer bloemen vry die soetheyt uytermaten,
 En haelt daer seem van daen voor leckere honichraten,

7

*Et nova, fictaque nuper habebunt verba fidem, si
 Graeco fonte cadant parce detorta,
 Vos exemplaria graeca,
 Nocturnâ versate manu versate diurnâ.*

Horatius.

- Prent vry in uwe gheest haer swier soo soet als rijk,
 En baert se in onse schoot dan weder te ghelijck;
 Die stoute daed en zy van niemant u verweten,
 120 Maer een herscheppinghe ter goeder uur gheheeten.
⁸De plaets of stondt en past ons penne nimmermeer,
 Verscheyde gaven sendt den Hemel op ons neêr,
 Dees kiest de morgen, die het licht in zee verdroncken,
 Schoon ons Aurora schijnt op 't lieflijkst toe te loncken.
 125 De plaets is wel bequaemst ghelegen van terzy,
 Daer geen gherucht ontrust de harssens van nae by,
 Nochtans men vint se die nooyt beter rymen stelden,
 Als wense omvanghen zijn met wel-betreden velden,
 Elck stof heeft yetwes dat nootsaecklijckheit gebiet,
 130 En die van menschen schrijft, 't is nut hy menschen siet.
 Wat de manier belanght, s' is gheensins min verscheyden,
⁹Natuur is hier ghesint soo wel als daer te weyden,
 Den een heeft gladdigheydt in alles wat hy doet,
 Geraept uyt oeffeninghs ghepresen overvloet,

- 8 *Carmina secessum scribentis & otia quaerunt.*
 Ovidius.

Et secundum illud tritum
Aurora Musis amica.
 Caeterum.

- Non semper destinatum illud tempus, & humorum cursum moratur scribendi opportunitas:*
recens Poëtarum lectio, improvisus casus, gliscens odium, fervens amor debitum, immo
insolitum ardorem vel invitis vatibus subinde incutiunt.
 9 *Facilitas quam debita expressio non destituit, duro fastui praeferenda, dum absit temeritas,*
non verborum delectus.

- 135 Den ouwden reysiger, ghewendt door 't landt te ylen,
 Doet sonder moeyten af een tal van groote mylen,
 En dat heeft yetwes, schoon het menigh tegen spreeckt,
 Dat uyt ghewrochte stof en vaersen selfs ontbreeckt,
 Gedwongentheyt, al sweeft het wonder hoogh verheven,
- 140 Derft de natuur, ja derft (al schijntet vreemt) het leven,
 Behalven dat men elck naer dat hy is ghedoeckt,
 Hier scharpelijck en daer vry ruymmer ondersoeckt.
 In stijl die d'arbeyt schijnt wel groots ten toon te dragen,
 Den Schryver niemant meer als sich schijnt te behagen,
- 145 En stellende ons te voor 't geen self hy keurt voor goet,
 Wet tot berispen 't breyn van die 't beschouwen moet,
 En daer een feyl of wel een misslagh uyt ghevonden,
 Weeght op de swaert, van meer als hondert andre sonden.
¹⁰Maer hy die minder doet als breyn en geest vermagh,
- 150 Brenght met sijn vaersen sijn verschooningh voor den dagh.
 Al komt nu dit of dat den Leser in den wege,
 Al schijntet hier of daer niet t' eenemael ter deege,
 Hy, soo de reden hem sijn oordeel waerdigh kendt,
 Let op de swier, en 't oogh van kleene fouten went.

10 *Sic enim ferme assolet apud prudentes viros esse, quod in operibus elaboratis judicatio restrictior; in rebus subitariis, venia prolixior.*
 Apulejus de Deo Socratis.

Nulla enim res potest esse eadem festinata simul & examinata: nec esse quidquam omnium, quod habeat & laudem diligentiae simul, & gratiam celeritatis.
 Ibidem.

- 155 ¹¹Niet dat men raden sou den jongers sich te spreyn
 Op yeder blom, of sich of krans of tuyl te breyn,
 Van yeder lof of geur dat aen der heyden bloeyt,
 En dick tot onëer van soodaenge kranssen groeyt:
 Niet dat men raden sou, een deel verachte leuren
- 160 Van woorden voor bequaeme en waerde stof te keuren
 Tot rymen, daer het oogh des Lesers vast naer dult,
 En alsoo haest ghesien, so haest de maegh vervult,
 Geensins; noch brenghen wy den leerling in gedachten,
 De vaerdigheyt als 't wit sijns oogen te betrachten,
- 165 Maer te verwachten uyt een oeffeningh van kunst,
 En dan t'ontfangen als een onghemeten gunst.
 Oock moet wel naeu en recht ter deegh zijn waerghenomen,
 Waer hooghe stijl, en waer de vaerdt te pas magh komen,
¹²Een werck van ommeslagh is best het lest ghemeen,
- 170 En heeft het selve recht van 't geen geseyt voor-heen,
 Den reysiger, die schijnt naer langer tocht te hellen,
 Moet sich in alles naer de verre weggen stellen.
 Sijn laersen treckt hy op, sijn mantel en sijn last
 Bindt hy met koorden om sijn stercke lend'nen vast,
- 175 Het swaert dat sijne zy vry beter plagh te passen,
 Wort tot een wandel-stock, en schijnter toe ghewassen:

11 *Sit primo vel tardus dum diligens sit stylus, quaeramus optima, nec primo se offerentibus gaudeamus.*

Quintil.

Primum hoc constituendum est, ut quam optime scribamus, celeritatem dabit consuetudo. Buchlerus.

12 *Verum opere in longum fas est obrepere somnum.*
 Horatius.

- ¹³Heel anders als die geen die sich ter vreucht uytreet,
 En wellusts halven 't groen van geurge paën betreedt,
 Verçiert en aen-gedaen ten keur van vrysters ooghen,
 180 Met kleederen van zyd en die daer teghen moghen.
 Oock heeft den Leser 't geen hy sich hier mede deelt,
 Den langhen wegh van selfs den wandelaer verveelt,
 Al komt geen weeldrigh loof sich in sijn paden setten,
 En veel te dartel sijn verhaeste gangh beletten,
 185 Schoon dattet elders daer 't veel beter plaetse heeft,
 Het speelsieck hart vermaeck en wel-ghevalen gheeft.
 Maer weder als de gheest sich vint gheneyght te speelen,
 En met een lieflijk dicht 't bekoorlijk oor te steelen,
 En minder stoffe te bestaen als geur en lucht,
 190 Rijst dan, ô wackre pen, soo hoogh in uwe vlucht
 Als Phoebus glinstert met sijn flickerende stralen,
 Om van haer glants de glants van uwe roem te halen.
 Den ander, uyt een soet en suynigh overlegh,
 Bandt yeder overvloet van woorden uyt den wegh,
 195 En schijnt alleen sijn breyn vernuftelijck te slypen,
 Veel sins in korte swier van reden te begrypen.
 Maer schoon bereyde kunst in sulcke harssens steeckt,
 Heeft sulcks noch echter 't geen de ware kunste breeckt.
 Wy schouwen 't rollen van Charybdis wreede gronden,
 200 En vallen Scylla toe met hare woedende honden.

13 *Neque equus pendente gradu, lascivo motu, girisque decoris ad vanam ostentationem campum quassare solitus, ad Elidis certamina aut prolixum iter eligendus, sed alius qui perniciousis unguibus alatus, alius qui durâ nec affectatâ obstinatione ad laborem armatus est, & totum potius quam sub sultim incedit. Viator enim dum ludens saltabundo caballi gaudet gressu, equique nimis generosi Relligiose parcat sudori, optatum hospitium eminus serotinus hospes frustra ingemiscit.*

- ¹⁴Wy vlieden lange teem, 't geen d'ooren omme leydt,
 En vallen (leyder) in verdoemde duysterheydt.
 O ramp, den Dichter om een misbruyck te verachten,
 Verliest de vruchten van soo veel onruste nachten,
 205 En t'wijl hy van 't begrijp sijn eygen Leser scheydt,
 Blijft in 't vergeten en sijn eygen donckerheydt.
 Neen, kiest een middelwegh, die zijt gezint te baren
 Bereyde stof, en met de vleughels op te varen
 Van 't vleyende gherucht, indien 't de sin gebiet,
 210 Schreumt doch een weynigh, schoon verlange letters niet.
 Maer wacht u tot een pronck de woorden op te halen,
 Geraept en op-ghesocht uyt verre en vreemde talen,
 Al was 't het murch van 't wel-beroemde Grieckenlant,
 Of 't geen ooyt Roomen, door haer levenste verstandt,
 215 De wereltd heeft tot roem haers selven naer-ghelaten,
 Mishand de gaven niet, begiftighde ondersaten
 Van 't moedige ghewest dat door de wolcken breeckt,
 En eyghen spraeck alleen van soo veel andren spreeckt.
 Mishand de gaven niet ons eertijds op-ghedraghen
 220 Van 't groote Hooft, wiens doot wy (leyder) noch beklagen,
 Die van gheleerder stijl nooyt minder yets ontbrack,
 Als soo wanneer hy sijns voor-ouwders tale sprack.
¹⁵Niet weyniger en schijnt van 't oorbaer af te dwalen,
 Die dickmael 't selleve niet roodt wordt te verhalen,

14 *Maxima pars vatum (pater & Iuvenis patre digni)*
Decipimur specie recti. Brevis esse laboro
Obscurus fio.
Dum vitant stulti vitia in contraria currunt.
 Horatius.

15 *Nihil aeque commaculat orationis venustatem atque Crebra illa & ingrata ejusdem verbi*
repetitio quam Tauto logiam dicunt.

- 225 En schoon men naer wat nieuws verlangt met ongedult,
 Met sijn ghewoone toon den ooren staegh vervult.
 't Zijn falen die de kunst voor andren zijn te myden,
 En ons ter zy doen staen, en staen sy niet ter syden.
 Der oudren wijsheyt om te toonen hoe en wat,
- 230 Laet ons van spreucken naer een onghemeene schat,
 Die ons ter rechter stondt, ghenut en in-geswolgen,
 Bequaemheydt gheven haer bequaemheydt naer te volghen.
 Maer 't breyn, verleckert op soo wonderlijck een soet,
 Snijt van die vruchten maer te grooten overvloedt.
- 235 Sacht, sacht, verquist niet meer soo kostelijcke gaven,
 Men walght van overvloet, van voeden en van laven,
 Den konstenaer die van natuur sijn swieren haelt,
 En gansch de wereldt op panneel of doecken maelt,
 En kiest voor 't keurigh oogh (al moght het hem ghebeuren)
- 240 Niet staegh de schoonste noch de levenste coleuren,
 Maer door een omber daer sich nevel in besluyt,
 Doet andre verwen op het heerlijkst munten uyt.
 Het schoonst dat ooyt vernuft heeft weten uyt te vinden,
 En 't geen in Maevis een nydigh oogh beminde,
- 245 Op yeder oogenblick geoffert aen 't ghesicht,
 Verliest (al schijntet vreemt) sijn aldermeeste licht:
 Niets dyt den konstenaer soo veele tot verachten,
 Als dat hy dit of dat te veel schijnt te betrachten,
¹⁶Een schoon gelaet dat sus een yeders oogh behaeght,
- 250 Verliest sijn waerde soo daer yemant roem op draeght,

- Een çierelijcke gangh en weytsche sleur van treden,
 Bespot men billijck, en alleen om dese reden,
 Om dat ghemaecktheydt schijnt in soo besetten dril,
 En die betoont dat hy 't soodanigh hebben wil.
- 255 Niets isser vry'er van verachtighs achterklancken,
 Als 't geen voor sijn çieraet natuur slechts heeft te dancken.
 Noch andre keysels, daer sich menigh oogh aen stoot,
 Gebreecken ja, maer (naer mij oordeel) niet soo groot,
 Als d'een of d'ander, die noch selfs geen doel kan raken,
- 260 Niet sonder eygen waen het volck tracht wijs te maken,
 En bint met boeyens de vernuften vast, daer hy
 Sich selver van ontslaet en acht met allen vry,
 En rooft soo t' eenemael door sulcke viesigheden,
 Der Dichtren vryigheydt, recht tegen recht en reden,
- 265 Ia uyt soo kleenen val alleen van hem bedacht,
 Al was 'et anders goet, het gansche werck veracht;
 Als soo, wanneer de stijl tot yver aen-ghedrongen,
 Spreeckt van: *De haet en nijdt en gramschap onbedwonghen.*
 Daer 't by-gevoeghde naer 't voornaemste seghs-woort staet,
- 270 En keurighe hersnen dwars voorby de ooren gaet.
 Oock als in 't midden 't vaers geklooft wordt noch gesneden,
 Op sulck een wijs ghelijck men siet in dese reden:
Maer ghy onsielijcke gheesten van hier boven.
 Maer 't geen my 't aldermeest van dees te raden staet,
- 275 Is dat op 't hooft geen vaers maer op sijn voeten gaet,
 't Geen recht de naem draeght van onwettige manieren,
 En meer als anders yets gedichten kan ontçieren:
Bittere vruchten hy proeft die min ghetrou dient.
 Dit lest zy t'eenemael uyt uwe pen verbannen,
- 280 En kont ghy, wilt u rijm van d' andre vuylen wannen,

- Maer eer de goede sin daer door in prijckel staet,
 Soo kiest ('t is best) van tween het alderminste quaet.
 Een andre vryheydt heeft ons d'outheyt naer-ghelaten,
 Die dese prijst, en geen verachtlijck schijnt te haten,
 285 Wanneer twee klinckerts, daer een wangestel uyt groeyt,
 In 't lest van 't een, en 't eerst van 't ander woort men boeyt,
 En mengt de woorden t'saem om hardigheyt te vlieden,
 't Gheen volghens d'oude keur met reden magh gheschieden,
 Als: *Overwaerdighe en beminde Galathee.*
- 290 De vloeyentheynt uyt dees invloeyingh schijnt alreê
 Het oor en 't geestigh breyn ontwijflijck te vermaecken,
 't En waer dat andere die vryheynt gingen wraecken,
 Het onghelleert vernuft, die niemant buyten sluyt,
 Keurt als ten overvloet alhier een syllabe uyt,
- 295 En pooght sulck aenghenaem en vloeyend soet betrachten
 Onwijselick nochtans, ja dwaeslijck te verachten.
 't Geen siende menigh stelt die vryheynt aen d'een zy,
 En kiest de wrangheyt (bangh voor smaet) voor leckerny,
 Soeckt ghy mijn oordeel oock in desen uyt te vinden?
- 300 Ghy hoeft, 't en zy ghy wilt, aen gheenigh u te binden,
¹⁷Ghebruyckt als noodigh 't een dat ghy voor noodigh keurt,
 Voor vryheynt 't ander, valt het anders u te beurt.
 Voor al laet keurigheynt van woorden en van reden,
 Verçieren uws gedichts bequame sinlijckheden:
- 305 Maer soo de reden-konst u harssenen bewoont,
 Gebruyckt se, en siet dan hoese u rymery verschoont.

17 *Nusquam melius quam hic locorum suâ libertate Poëtae indigent, at cum utrumque probo, neutrum odio habeo, non est quod rejiciam non quod adoptem.*

- ¹⁸Somwyl voor 't gantsche een deel te keuren en te kiezen,
¹⁹Somwyl (en sonder sin of uytdruck te verliesen)
 Het by-ghevoeghde voor het onderworpen woort,
 310 Of weêr in teghendeel, somwyl een hart ghestoort,
²⁰Door soete redenen spotswyse te bedecken,
 En 'twyl ghy prijst op 't soetst een ander te begecken,
 Of (schoon het schijnt dat ghy oneyghentlijck soo spreeckt,)
 ²¹Als door ghelijckenis, de kracht die u ontbreeckt,
 315 Van 't een of 't ander tot verçieringh te gaen halen.
 Somwyl het selve woort, om beter af te malen
²²De kracht uws sins, en ziel van u ghenegentheyd,
 Te gaen herroepen, doch niet sonder aerdigheyd,
 Zijn dingen die de rijm der Rymers seer vereeren,
 320 En meer uyt onderwind' als onderwijs te leeren.
 Noch yets, en 't geen al langh u goede leersucht hoort
 Te zijn gheoffert, nu te seggen met een woort,
 Laet 't ongeoeffent breyn niet strax sich onderwinden,
 Aen eygen vonden, en ontwerpen sich te binden;
 325 ²³Noch sich vervoegen flux te midden in de zee,
 Maer als het bootjen, 't geen de kalmtten van de ree

18 *Synecdoche.*

19 *Metonymia.*

20 *Ironia.*

21 *Metaphora.*

22 *Epizeuxe.*

23 *Primum sit unam eandemque rem diversis verbis, eadem aut diversâ specie carminis eloqui, exemplo sit amnis glacie concretus.*

*Quà ratis egit iter juncto bove plaustra trahuntur,
 Postquam tristis hyems frigore vinxit aquas.*

Aut sic:

*Quas modo plaustra premunt undas, ratis ante secabat,
 Postquam brumali, diriguere gelu.*

Aut sic:

*Quae solita est ferre unda rates, sit pervia plaustis,
 Vt stetit in glaciem marmore versa novo.*

Conducet retractare idem nunc hac nunc illâ ratione, nunc breviter nunc amplè, modo uno modo pluribus versibus, ut sic carminibus assuescens, vel ludendo discat.

Sic etiam soluta interdum oratio in carmina mutanda est, nec dissimili ratione, breve quoddam illustris cujusdam poëtae opusculum in vernaculam vertendum linguam sic haud difficile utriusque leporem sibi aßimilabit studiosus tyro.

- Verkiest (beangsticht voor een onvoorsien bedroeven,
 Om daer sijn krachten en sijn wiecken op te proeven,
 Doch altemet wat veer, en veerder wijckt van 't landt,
 330 Ia op het alderlest verlaet en kust en strant,
 Een hart door stoutheyt, en in 't seylen bet bedreven,
 Sich selfs in volle zee en baren gaet begheven.
 Kiest eerst tot uwe stof dat eerst u komt te voor,
 Bevroosen vlooden, of het rysen van Auroor,
 335 De schaduwen des nachts, en storm of guere vlaghen,
 De jaer-ghetyden met haer verwen voor te draghen:
 Verhaelt tot hondert mael op dees en geene wijs,
 De water-Gooden strenghe ghevangen onder 't ys,
 Hoe dat daer voormaels plagh den Schipper door te wenden,
 340 Sijn holle barck, en 't nat ten Hemel op te senden,
 Den reysiger als nu sijn stoute soolen plant,
 En 't onderscheyt verwerpt van water of van landt:
 Singht en bestaet op 't soetst en dickmaels af te malen,
 De sluymer-siecke nacht berooft van sonne-stralen,
 345 't Gediert, en watter 's daeghs ons harten meer verlust,
 Beneffens winden, vloedt, en stroomen in de rust.

- Hoe dat den Zeeman heeft te worstlen en te stryden,
 Met hondert vlagen en veranderingh van tyden.
 Hoe dat, wanneer de lucht sich selfs tot stormen neyght,
 350 Het op-geswollen meyr hem duysent dooden dreyght;
 Hoe yeder in de weer van achteren tot vooren,
 Door 't gieren van de windt sich selven naeu kan hooren:
 Hoe dat hy door de schrick uyt blinden oogen siet,
 Vraeght wat den Stierman seydt, en hoort en doetet niet.
 355 Of schilder ons de Lent' met roodt-gheverfde wangen,
 Met geurge blommen om en wederom behangen,
 De dieren op 't gheboomt te schetteren van vreught,
 De beesten in de wey, en wat ghy meerder meught.
 Bestuwt de Somer-tijdt met rijpe kooren-aren,
 360 Den Landtman in de weer de vruchten te vergaren,
 Den Herfst met druyven daer het rijpe sap uyt spat,
 De trossen in de pars, en Bacchus op het vat.
 Den ouwden Grysaert voor den Winter half bevroosen,
 Wiens kaecken door de kou en niet door hette bloosen,
 365 t' Omhelsen d'heete vlam, als was s' hem lief en waert,
 En sijne scheenen te versengen aen den haert.
 Of bint met rymen vast om d'ooren met te streelen,
 't Geen ongebonden stont, of laet u niet verveelen,
 Om Maroos Boeren-liedt, tot nut en to vermaeck,
 370 Te doen verwislen en veranderen van spraeck,
 Om sijn verheven swier dus bet te leeren kennen,
 En selver naer sijn stijl u eygen stijl te wennen.
 Gheen mensch gheloof 't, 't en waer hy 't selfs had ondersocht,
 Wat sulck een onderwint den Leerlingh vrucht aenbroght.

- 375 ²⁴Van droef ghemoedt of hart door treurigheydt besprongen,
 Wierd nimmer soet ghedicht geschreven of ghesongen,
 Noch daer bekommertheyt of toornigheydt in steeckt,
 't Ghedicht ontbreeckt het breyn, daer stille rust ontbreeckt.
 Den Vader Ennius wierd nimmer soo ghepresen,
 380 Als wen den Apiaen naer boven quam gheresen,
 En 't breyn van sorgh ontlast in volle wellust viel,
 En bobbelende vreughdt de harssens onderhiel.
 Des zijt ghy in 't ghemoedt met nevelen bevangen,
 Spaent u van rymen en van dichten, tot soo langen
 385 Die wolcken breecken af, en 't hart sijn sorghe slist,
 Begeert ghy niet u doen te kleeden met een mist.
 Indien de barre noodt u armoë schijnt te dreyghen,
 Of harden huysvooght maeckt u huysraet tot sijn eygen,
 Of strenge boode die de roey in d'handen draeght,
 390 U misdaet voor 't gerecht ter droever antwoordt daeght,
 Of wreedden dienaer komt beknellen uwe handen,
 (Te waerdigh warelijck) met ketenen en banden,
 Indien verwaten kindt dat noodigh tucht behoeft,
 U Vaderlijck ghemoedt ontydelijck bedroeft:

24

Carmina laetum

*Sunt opus, & pacem mentis habere volunt
 Carmina proveniunt animo deducta sereno,
 Nubila sunt subitis tempora nostra malis.*

Ovidius.

*Quod facerem versus inter fera murmura ponti,
 Cyclades aegaeas obstupuisse puto.
 Ipse ego nunc miror tantis animique marisque.
 Fluctibus ingenium non cecidisse meum.*

Idem.

*Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
 Prosiliit dicenda.*

- 395 Of dartle Dochter, ooyt u zielens welbehagen,
 Sich buyten eerbaerheydt beginnen sou te dragen;
 Of anders aenstaet tot een lastigh bruylofts-bed,
 Te vroegh verslingert, 't geen ghy garen saeght belet.
 Indien de bleecke doodt, of eerder wil van boven,
 400 U waerde bed-ghenoot of Vader kooft berooven,
 Of waerde vriendt ter slaep sijn styve scheelen sluyt,
 Wegh penne, wegh vernuft, de vaersen hebben uyt.
 Hoe wel somwijlen sulcke ellendige overstallen
 Ons stof beschicken, daer nooyt aendacht op sou vallen,
 405 Maer klaght te saeyen, en geen schrandre konst daer by,
 Heeft maer gheringe lucht van ware Poësy.
 U werck is uyt, het breyn heeft sich de vrucht ontladen,
 De leste penne swiert op 't eynde van sijn paden,
²⁵Niet daedlijck naer de pars ghesellen met het boeck,
 410 Neen, smijt het voor een wijl verachtlijck in den hoeck,
 En 't ende van een deel 't zy veel of weynigh jaren,
 Hervat als vreemdelingh, ontmunt, u eygen blaren;
 Het oordeel dat sich graegh in sijne vruchten vleyt,
 Verliest op sulck een wijs sijn eyghen blindigheydt.
 415 Laet dan u pen op nieuw in uwe vaersen weyen,
 Niet om te dichten, maer te schiften en te scheyen,
 Laet streep op streep (al voelt ghy dy daer in beswaert)
 Vernielen 't geen ghy van te vooren hebt ghebaert:
 Is 't kindermoort? geensints, en laet 't u niet bedroeven,
 420 Het is alleenigh kindt of bastaert te beproeven.

25

*Si quid tamen olim
 Scripseris, in Metii descendat iudicis aures
 Et patris & nostras, nonumque prematur in annum,
 Membranis intus positis delere licebit,
 Quod non edideris, nescit vox missa reverti.*

Horatius.

- Maer echter dat de maet oock hier aen d'helmstock stae,
 Al schijntet dat ick hier de reên te buyten gae,
 Ghy, 't zy met voordacht, of met licht voorby te slingeren,
 Al siet ghy nu en dan een kleyntje door de vingeren,
 425 't Verlies is niet te groot, al schijntet soo nochtans,
 Die faut gheeft aen de rest alweêr een nieuwe glans.
 De teghenstellingh van de weesens wijdt verscheyen,
 Het onderscheyt dat swart en wit heeft tusschen beyen,
 Geeft yeder 't wesen 't geen het met sich omme draegt,
 430 Het schoonste dat 't ghesicht op 't aldermeest behaeght,
 En sou als geen vermaeck vergunnen onser oogen,
 Indien mismaecktheyt daer niet tegen wierd gewogen.
 Indien men nergens suur of wrange smaeck en vondt,
 Geen soet of lieflijck sou verheughen onse mondt:
 435 Natuur, om yeder ding op 't krachtighst uyt te beelden,
 Betrachte dat se staegh elck met sijn strydigh teelde,
 Soo heeft den schoonen dagh het duyster van de nacht,
 Den nevel sonneschijn, de koude voort-ghebraght
 Uyt 't kille Noort, het goudt van warme Sonne-stralen,
 440 Den Winter, Somer, tracht haer hier in 't achterhalen,
²⁶Men prijst veel meer natuur, dat soet en loddrig speelt,
 Al styve çierlijckheydt uyt enckel waen gheteelt.

26

*Vir bonus & prudens versus reprehendit inertes,
 Culpabit duros, incomptis allinet atrum
 Transverso calamo signum, ambitiosa recidet,
 Ornamenta, parum claris lucem dare coget,
 Arguet ambigue dictum mutanda notabit.*

Idem.

Hic dum sublimes versus ructatur, & errat
 Si veluti merulis intentus decidit anceps
 In puteum, foveamve: licet succurrite, longum
 Clamet ïo cives, non sit qui tellere curet.

Idem.

- Waerom heeft Schilderkonst versiert en uyt-gevonden,
 Haer schoone verf te slaen op donckre en droeve gronden?
 445 Waerom den Wijnmond die wel naeu en keurigh smaect,
 Den platten soeten dranck met wrang en onvolmaect
 Te mengen die de Son noch lang scheen te behoeven,
 Om niet soo haest de maegh te saedgen in het proeven?
 Is 't niet op dat het een te beter voorwaerts steeckt,
 450 En 't ander laffigheydt te braeck genegen, breeckt?
 't Geen doorgaens lieflijck is, (wie sou 't niet tegen spreken)
 Siet sich de lieflijckheyt op 't alderlest ontbreken.
 Ghenoegh van 't alghemeen, ghy nu die hooger aen
 Betracht, en Helden-sangh op dyne Luyt te slaen,
 455 Of Willems wapenen te prysen en te roemen,
 Of Maurits d' eer en glants uws Vaderlants te noemen,
 Of Hendricks helden deught, wiens arm van Vrede rijck,
 En schricklijck door het stael en yser te ghelijck,
 Den Krijghsgodt boeyde, en sloegh in onverbreeckbre banden,
 460 Of 't oogh naer Britten en de Schotsche en Yersche landen
 Te wenden, en u pen in soo veel Helden bloedt
 Te doopen, of den strandt der Francken te ghemoet
 Te senden 't swaer verhael der burgher ooreloogen,
 En soo haer eygen val te stellen voor den oogen.
 465 Of dat ghy liever heen naer Creten overvaert,
 En op de Bassen wet, het langh gheterghde swaert
 Des stoute zee Godins, die schier in 't nat bedolven,
 Noch echter 't hoofd verheft uyt d' Adriaetsche golven.
 Of 't droevig Duytslant, doch niet sonder tranen vloet,
 470 Te malen af, bedeckt met vuur, met vlam, met bloedt:

- Of yetwes anders 't geen u breyn sou kiezen mogen,
²⁷Blijft by 't gemeen gerucht van 't selleve uytgevlogen,
 Indien der waerheydt in u stof of vaersen steeckt:
 Doch soo 'er çiersel aen besette stijl ontbreeckt,
 475 Kiest elders tot vermaeck van dyne Lesers ooghen
 Vertellinghen, en pronckt de waerheydt met de loogen.
 Maer soo dijn gheestigh breyn en stof en stijl verdicht,
 (Welck vryheydt niemandt noch vermoght te boeyen licht)
 Maeckt altijd dat een schijn van waerheydt die besnoeye
 480 Op dat geen monster uyt u vaersen kom te groeyen.
²⁸Of sweeft ghy nu en dan soo hier soo weder daer,
 Maeckt dat u oogh soo verr' niet uyt den wegh en vaer,

- 27 *Sumet Epicus ab Historicis argumentum, quibus si varietas inest, eligat quem velit, nec tamen à publica fama decedat, quod Virgilius fecit qui Didonem aeneae tempore vixisse mentitur; cum aliquot ante seculis nata sit si autem totam materiam mutuetur; adeo suam disponat fabulam, ut justa inde veritatis species, non monstrum Horatianum nascatur.*

Buchlerus.

*Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge,
 Scriptor:*

Horatius.

*Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
 Delphinum sylvis appinget fluctibus aprum.*

Idem.

Ficta voluptatis causa sint proxima veris.

Idem.

*Nec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi:
 Neu pransae Lamiae vivum puerum extrahat alvo.*

Idem.

- 28 *Nec desilies imitator in arctum,
 Vnde pedem referre pudor vetet aut operis lex.* Idem.

- Dat het vervreemt van sins voorheen bedacht begeeren,
Den wegh vergeet om tot sich selven weêr te keeren.
- 485 Schoon dat een deftigheyt hier altijdt zy omtrent,
²⁹Heeft sulcks noch minder plaets in voorslagh als op 't end,
Ter welckers stede (soo 'k mijn self niet ga bedrieghen)
Meer past te wandlen als in d'hooghten op te vlieghen.
- ³⁰Maer 't murch van dijn gesang te stellen eerst voor aen,
490 Om 't oogh te locken dat licht elders heen sou gaen,

- 29 *Quanquam heroicum Poëma ornatissimum atque laevigatissimum esse oportet, non tamen eadem in exordio, quae in processis operis requiritur gratia, ne forte altius inceptum caeteris ignaviae maculam inurat, quando defatigatae jam alae volentem destituunt.*

Ita fere Buchlerus,
at sic Horatius.

*Nec sic incipies, ut scriptor Cyclicus olim;
Fortunam Priami cantabo & nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturient montes nascetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic qui nil molitur inepte;
Dic mihi Musa Virum, captae post tempora Trojae,
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogit, ut speciosa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamque, & cum Cyclope Charybdim.*

Horatius.

- 30 *Poëtae praecipuae partes sunt, ut lectorum aures animosque sibi propitient, non quidem adulatione, sed operis promissi summam in principio expromendo.*

Sic Virgilius.

*Arma virumque Cano, Trojae qui primus ab oris,
Italiam fato profugus Lavinaque venit
Littora; multum ille & terris jactatur & alto,
Vi Superum saevae memorem Iunonis ob iram.
Multa quoque bello passus, &c.*

Et Ovidius.

*In nova fert animus mutatas dicere formas,
Corpora,*

Et Statius.

*Fraternas acies, alteraque Regna profanis
Decertata odiis, sontesque evolvere Thebas,
Pierius menti calor incidit.*

*Hic autem cum prolixitate fugienda est obscuritas, nec adeo res dilatanda ut jam satur lector,
ad opes ipsum introire detrectet.*

En kort in dijn begrijp den inhoudt uyt te drucken,
 Kan u niet anders als ten alderbest ghelucken.
 Soo heeft den Mantuaen in sijn begin gheseydt:
 Ick singh de wapenen en 's mans kloeckmoedigheydt.
 495 Doch lanckheydt staet soo wel als grootsheydt hier te schuwen,
 Noch aen dees woorden den beschouwer soo te huwen,
 Dat hy te trager tot u werck her inne gaet,
 Als die nu reets daer van ten vollen is versaedt.
 Of dat sijn oogh verlockt door weytser stijl van spreken,
 500 Strijckt in de rest der stof een oordeel van ghebreken,
 't Wijl hy de voorghe swier, dien hy voor goet verkiest,
 In 't volgen van het werck ter quader uur verliest.
 't Aenroepen tot behulp, van Godt of Godlijckheden,
 Wordt voor een wettigh deel van Helden-dicht gheleden,

- 505 ³¹t Geen tusschen voorstel en des saecks vertelling gaet,
 En staegh op lof van dees of gheene maghten slaet.
 Vertellingh selver heeft oock maet om 't onderhouden,
 En eerst haer oorsaeck gheeft den Leser te beschouwen,
 Waer uyt dat dees of geen beroerte zy ontstaen,
 510 Wat dolheyt Iuno tot sulck doen magh porren aen,
 Waer uyt die Broeder-twist ontstaen is of gheresen,
 En wat de gront van tachtigh jaren strijds magh wesen.
 Oock staet geensints (dat ick alhier niet stil en swijgh)
 Van 't leggen van de Swaen der dolle Griecken krijgh
 515 Her op te halen, of ons oorlogh aen te vaten,
 Van dat den Keyser gaf de schop aen sijne Staten,

31 *Propositionem ritè pieque insequitur invocatio.*

Sic enim Maro:
Musa mihi causas memora.

Et Statius.

*Tuque ô Latiae decus addite famae,
 Quem, nova maturi subeuntem exorsa parentis,
 aeternum sibi Roma cupit &c.*

*Nec tantum in principio sed quoties venturae materiae pondere terretur aut potius
 inflammatur; poëta.*

Nam sic Virgilius lib. 6. AEnead.

*Dii quibus imperium est animarum, umbraeque silentes,
 Et Chaos & Phlegethon, loca nocte silentia latè,
 Sit mihi fas audita loqui, sit numine vestro
 Pandere res alta terra, & caligine mersas.*

Atque rursus in 7. lib.
Tu vatem tu diva mone, dicam horrida bella.

Et in x.
Pandite nunc Heliconae Deae, cantusque movete.

- Flux naer den uytval past 't den Dichter voort te gaen,
³²En in het midden selfs sijn werck te vatten aen,
 En dan 't zy sus, of soo, aen tafel onder 't eeten
 520 't Geen ovrigh is en voor moest gaen ons toe te meten.
 Soo heeft ons Maro tot sijn loflijk werck ghebroght,
 Als vreemde niet, maer sulcke als hebben ondersocht,
 Het gheen hy voor had aen den Leser te verhalen,
 En des niet konden in so klaren middagh dwalen.
 525 Soo heeft hy niet den grondt van sijn begrip gheleydt,
 Aen Trojaes wallen, of vervallen mooghentheydt,
 Noch 't snoodt vervolgh van Griecksche en Ithakoysche laghen,
 Noch doot van Priaem, en sijn loffelijcke maghen,
 Noch van de Kreetse toght, noch Polydorus bloed,
 530 Noch groven Polyphem, of aethnaes swavel-gloet,
 Maer van het minnelijck en heerelijck ontfanghen
 Van Dido, door het net van Venus kindt ghevanghen.
 Ghy nu die de gordijn op 't hooge Schouburgh spant,
 Met treur- of bly-spel om te koestren ons verstandt,
 535 En graegh ten laetsten toe de schaer wil toe sien hooren,
 En gunstigh handt-geslagh ontfanghen met u ooren,

32

*Ordinis haec virtus erit, & venus, aut ego fallor,
 Vt jam nunc dicat, jam nunc debentia dici,
 Pleraque differat, & praesens in tempus omittat.*

Horatius.

*Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.
 Semper ad eventum festinat, & in medias res,
 Non secus, ac notas auditorem rapit.*

Idem.

- ³³Maeckt dat ghy niet voorby den vijfden handel gaet,
 Noch in de lenghte komt te groeyen boven maet.
 Verdrietsaemheydt ontroert de gunstighe ghedachten,
 540 En brenghet de langhe stof ghemeenlijck tot verachten.
 Den eersten stelle ons voor de sin die ghy besluyt,
 Door middel van u volck en dicht te voeren uyt,
 Den tweeden stelle in 't werck de saeck voor-heen ghesproken,
 Den derden roert, en komt de twist noch hooger stoken,
 545 Den vierden toont van veer den uytkomst van de saeck,
 Den vijfden sluyt het werck met druck of met vermaeck.
 Den Dichter die met schijn sijn spel soeckt te vermoyen,
 En door gheweldt van volck den handels op te toyen,
 En min op kunst als 't oogh van 't slecht ghepeupel siet,
 550 Onthoudt den lauwerkrans, sijn hoofd verdient se niet.
 Indien g' in dese saeck den oudren wilt ghelooven,
³⁴Drie vullen uw tooneel, is 't mooghlijck, gheen daer boven,
 Maer tijds veranderingh heeft hier geen kleene kracht,
 Tooneel-spel als het wierd ter wereldt voort-gebraght,
 555 Verlustighde 't ghemeen, en voedese in behagen
 Op wagens hier en daer, en karren om-ghedraghen,
 Doen was den toestel naer vereysch van plaets en saeck,
 En door de nieuwigheydt niet minder in vermaeck.
 Maer sint den aenwas van vermogentheydt en staten,
 560 Verrijckt in schat het huys van Vorst en ondersaten,

33 *Neve minor, quinto neu sit productior actu
 Fabula quae posci vult & spectata reponi.*
 Horatius.

34 *Nec quarta loqui persona laboret.*
 Idem.

- En voet gaf tot een glants van çierlijckheydt en pracht,
 Heeft oock het schou-tooneel meer luysters voort-ghebraght.
 Sint heeft de Schilder-konst met beelden naer het leven,
 De bouwkonst op-gehaelt en meerder glants ghegheven,
 565 Sint heeft het Choor-gesangh de langhe stont verkort,
 En sijn veranderingh der ooren in-ghestort.
 Den jongen die u toont een schets van meerder jaren,
 En niet met tongh alleen, maer oock met sijn ghebaren,
 De woorden die sijn rol hem in de lippen leyt,
 570 't Volck toemeet t' eenemael niet sonder statigheydt,
 Laet echter hoogher niet in stijl van reden varen,
 Als sijn natuur vereyst en klein ghetal van jaren.
³⁵Vertrouwt den sulcken nooyt Iupijns verheven staet,
 Noch kroon van Priaem, noch Achilles overdaedt,
 575 Van gramschap, noch 't beleydt van Trooysche vluchtelingen,
 Maer stelt uw kinders voor in kinderlijcke dingen,
 Beeldt af soo nae ghy kont haer eygenschap en aert,
 Soo andre dwangh hier niet noodtsaeckelijck onder vaert.
 Den jonghelingh die nu tot hoogher tal van dagen,
 580 Den bloem des jeuchts begint aen sijne mont te dragen,
 Schept lust te styghen op het trots en moedigh paert,
 Door 't dichte bosch het wilt te jaghen, in sijn vaert
 De wint te slaen verby, gheneghen om te buyghen
 Tot sonden, en den melck uyt yeder borst te suyghen.
 585 Vermaningh slaet hy noodt en wonder selden gae,
 In onghestadigheydt ghestadigh, licht en drae,

35 *AEtatis cujusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decor naturis dandus & annis.*
 Idem.

- Verlaet hy dit, en vanght yets anders by der handen.
 De middel jaren zijn besetter van verstanden,
 Die soecken eer en gunst, en lichte glants van gout,
 590 En vlieden sulcks te doen, 't geen daedtlijck haer berouwt.
 Den ouwden is een ry van broosheên boven allen,
 En toeloop van ghebreck, en duysent ongevallen,
 't Geldt raept hy, maer gheniet gheensints, sich selfs te vreck,
 En midden in de weeldt lijdt jammerlijck ghebreck,
 595 Spreeckt met hem van de tijdt en lang vervloghe daghen,
 Hy sal u op de schoot en bevende armen draghen,
 Ten rouwsten straft hy jeucht en haer verdorventheyt,
 Sijn eyghen d'waesheên in vergheten wech gheleydt,
 Nooyt nader tot de doodt, nooyt minder vrees van sterven,
 600 Gheneghen dat hem hoort niet dat hy leert te derven.
³⁶Gheen minder onderscheyt brengt dit of gheen ghewest,
 't Volck dat in Asien haer seetel heeft ghevest,
 Munt uyt in dartelheydt van pronck en geyligheden.
 Den Africaen en vraeght naer woorden noch naer eeden.
 605 En wackre snedigheydt behoort Europa toe,
 Op berghen is men wreedt, en harde van ghemoê,
 In dalen sacht, en weeck van sinnen en van harten.
 Den Arabier die groeyt in roof en diefse parten.

36 *Suetii, Norvegi, Grunlandii, Gotti, Beluae; Scoti non minus, Angli perfidi, inflati, feri, contemptores, stolidi, amentes inertes, in hospitales, immanes. Et sic de aliis omnibus nationibus.*

Iulius Caesar Scalig.

- Den Spanjaert schrijft in huys sijn lippen maet te voor,
 610 En siet sich liever niets als anders disch te voor,
 In hoogmoedt ongemeen, geweldig in sijn spreken,
 Van trouw, van miltheydt, en van liefde gantsch verstecken.
 Den Italiaen die van 't Latijnsch sijn afkomst erft,
 En niet soo seer als d'aert van sulck een voorsaet derft,
 615 Is traegh in d'aenvangh, reed om andren te bespotten,
 Sich selven vreemt, en graegh tot wetloos t'samenrotten,
 Een dienaer op dat hy daer meê den dienst ontgaet,
 Een dapper krijghsman als den noodt de trommel slaet.
 Een Fransch ghemoedt, heeft niets ghemeender als bewegen.
 620 Ontsiet geen vyandt, maer gaet hem volhardigh tegen,
 Lichthartigh, gunstigh, en voor yeder een beleeft,
 En man te paert, daer bergh en dal voor staet en beeft.
 De bueren van den Rijn en Donauws diepe gronden,
 Zijn door geen gront soo seer als ware min verbonden,
 625 Kloeckmoedigheyt haer stoel heeft in haer hart gevest,
 Elck strijdt 'er niet wie 't grootst sal wesen, maer wie 't best,
 Geen vaster vrient noch snooder vyant wort gevonden,
 En die niet schreumt sijn haet te braecken uyt sijn wonden.
 Het Noordsche volck heeft met haer dieren yets ghemeen.
 630 Verfoeyden hoovaert jeuckt den Engelschman de leên,
 En wreedtheydt op een hart dat reets al is verwonnen,
 Ongastvryheyt, en ('t geen hy naeuw sal loven kunnen)
 Onwijsheydt, soo ghy 't niet een eyghen wijsheydt heet,
 Trouwloosheydt die soo veel een eedt acht als een
 635 Gherocht tot achtbaerheydt van staet of van vermogen,
 Geen volck soo lastigh noch soo swaerlijck te gedogen,

- Geneyght tot woeden meer als eenigh mensch gelooft,
 Al was 't op d'achtbaerheydt van 's Koninghs gulden hoofd.
 Een Schotschman oorlogh-sieck geneghen om te muyten,
 640 Is traegh de letter van sijn naem te gaen te buyten,
 Voorsichtigh als hy reets den uytkomst voor hem siet,
 En wijs wanneer de daedt voor langh al is gheschiet:
 Veel leedts en lasters soud hy wel ontvlieden mogen,
 Wou slechts hy maer geloof vergunnen aen sijn oogen.
 645 Siet dat ghy dese sleur oock elders onder-houdt,
³⁷Dat Davus boeve-klap en onbeschaemde kout,
 Gheen Simo, schoon hy reets een spotter wierd bevonden,
 Noch meede een Antipho geleght zijn in den monde.
 Dat nimmer dronckert die van 't gastmael komt ghetreên,
 650 Sijn stamer-mont ontsluyt in treffelijcke reên.
 Noch stoute krygher zy ter liefden uyt-gekoren,
 Noch vrouw het krijghs-geschal uyt haren mondt laet hooren,
 Dat nimmer hoer haer tong de deughdt ontvallen laet,
³⁸Dat hy, die ghy de kroon, en 't Konincklijck gewaedt,

37 *Nec sic enitor tragico differre colori,
 Vt nihil intersit, Davus ne loquetur & audax
 Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
 An custos famulusque Dei Silenis alumni.*

Horatius.
 38 *Ne quicumque Deus, quicumque adhibebitur Heros
 Regali conspectus in auro nuper & ostro
 Migret in obscuras humilique sermone tabernas,
 Aut dum vitat humum, nubes & inania captet,
 Effutire laeves indigna Tragoedia versus.*

Idem.

- 655 Den scepter en den troon te klimmen laet ghebeuren,
 Nooyt spreek van laffe en gantsch verachtelyke leuren,
³⁹Dat slechten dienaer nooyt sijn plicht te buyten gaet,
 Noch in sijn redenen naer 's Koningsh hoogheyd staet,
 Dat Boer en Edelman malkander onghelijcken,
 660 En voor den tabbaert schop en kouter staen te wijcken.
⁴⁰Dat self het blyspel treck sijn lieffelijck çieraet
 Uyt boert, en schimp, en niet uyt treffelijcke maet,
 Van rymen, eer en glants, van sinne-rijcke spreucken,
 Om niet het onderscheydt te menghen of te kreucken.
 665 Noch treurdicht so met boert als dartle stijl vermenght,
 Het Vorst of Helden-bloet dat sijn tooneel besprenght.
 Elck zy sijn eygen swier voor eeuwigh toe-gheschreven,
 Noch hier onmaetlijck d'een of d'ander toe te gheven.
⁴¹Het blyspel handel met een volck van minder stof,
 670 Niet met den Moghenden en Grooten van het Hof,

39 *Sylvis deducti caveant me Iudice fauni
 Ne velut innati triviis, ac pene forenses
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam.*

Idem.
 40 *Versibus exponi Tragicis res Comica non vult:
 Indignatur enim privatis, ec propè socco,
 Dignis carminibus narrari coena Thyestae.*

Horatius.
 41 *Quinque fere rebus Tragoediae et Comoediae differunt, Materia, Personis, dictione, affectibus, exitus. Tragoedia enormis casus horrenda discrimina urbium de vastationes multumque lanienam, tristia omnia. Comoediae imposturas, scortatiunculas, inanes metus senum deliria, exhibent. Personas Tragoediae, Reges immo deos Semideos & Heroas; Comoediae patremfamilias delirum, illicem Meritriculam, aestruantem Ephebum subiecem vetulam, anxium adolescentem, verberonem servum, & ejusmodi quibus toga minus, quam crocota convenit inducunt, Tragoedia Dictionibus utitur Sesquipedalibus, Comoedia pedestribus, desultatoria planè. Tragoedia affectus habet vehementiores; Comoedia sedatores. Tristem minatur exitum Tragoedia; laeto & ridiculo vitulatur Comoedia. Et sic deinceps.
 Vide de iis Scaligerum.*

- Bekleedt sich niet met stof van silver overladen,
 Maer met een Boeren rock of Burgheren ghewaden.
 't Tooneel dat in ghelach wel garen schatren sou,
 En klee sich self in pronck van staet noch droeve rou,
 675 Noch sy beschildert met ghesteent, dat onderhouwen
 De staetsy kan van swaer en wichtige ghebouwen,
 Noch marmre ghevels met veel beeldewerck bestout,
 Maer laeghe hutten, tot der Burghren woonst, die 't gout,
 En moedighe ooghen-glants van ver ghesochte steenen,
 680 Haer over aerdigheydt noch hebben te verleenen.
 Die kleene çierlijckheydt van ghevel, dack, of trans,
 Verleent u dicht en spel al vry een hooghe glans.
 Meer schult heeft 't treur-tooneel aen pracht en overdaden,
 Hier sy der Iuffren keurs met paerlen overladen,
 685 Hier klinckt het schoon ghelaet door menigh diamant,
 Hier çier het maghtigh gout de Vorstelijcke handt,
 Hier kraecken door de kunst van steecken en bordueren,
 De troonen, kussens, en de Koninghlijcke mueren.
 Hier bulder in ghetier de wyde plaets alleen.
 690 Hier daevren door de wraeck, door moort, en door gheween
 De suylen die 't ghewelf en hooghe daecken draghen.
 Hier breeckt men 't tengher hart met schreyen en met klaghen.
 Oock staet de middelmaet alhier niet minder aen
 Te schouwen, breeder heeft der dichtren keur te gaen

- 695 En stoffen, die men uyt der outheydt op gaet halen,
⁴²Om die op 't alderbreetst en moedighst of te malen,
 Hoe nader dat men tot ons eyghen tijden kooft,
 Hoe meer omsachelijck, met kennis, en beschroomt
 Men aen moet roeren, en hoe naeder weêr beschryven
- 700 Het wesen van die gheen die hier haer handel dryven,
 Soo veel als door 't gherucht ons daer van is bekenf,
 Of ondervindingh ons tot onser kennis sendt.
 Men hoeft geen dartle Graef in vuyligheyt aen 't wassen,
 De stem van Cato en sijn strafheydt toe te passen.
- 705 Noch Koningh op-gequeeckt tot moort en ongelijck,
 En die gheen Vader, maer gheweldnaer is van 't Rijck,
 En graegh met vuyle reên en vloeck besluyt sijn seggen,
 De zedigheden van Augustus toe te leggen.
 Noch yetwes 't gheen u eer op 't aldermeest belanght,
- 710 En daer geen kleen vermaeck den kenner uyt ontfanght:
 En laet niet toe (om 't ooght te koestren en te queecken,
 Van die vermaeck scheidt in toonlustighe ghebreecken,
 Sulck als terwijl men speelt of toestel vaerdigh maeckt,
 't Volck met de doppen smijft der nooten die hy kraeckht)
- 715 ⁴³Dat moeder op-gherust tot bitse wraeck, en tooren,
 Haer kint het lemme in de teedre borst gae booren

42 *Cum secundum majus et minus tum Tragoediae tum Comoediae sit accurate & apposite naturam imitari, necesse etiam est ut quam proximè possint, personarum suarum mores depingant, & quo recentium minus mendax fama sit, eo veterum major est licentia.*

43 *Non tamen intus
 Digna geri promes in scenam, multaque tolles,
 Ex oculis, quae mox narret facundia praesens,
 Neu pueros coram populo, Medea trucidet.*

Horatius.

- Op 't voorhanck, daer het elck met angstige oogen siet,
 Schoon dat den luyster sulcks uw eenighsints ghebedt.
 Noch dat Philomela met Progne sich verandren
- 720 In sangh, en pluymen, en daer henen met malkandren
 Gaen aendoen 't dichter bosch naer haer ghenomen wraeck;
 Of Cadmus slachter van den grouwelijcken Draeck,
 Met sijn beminde sich met slanghe vacht bedecken,
 En door het bar ghesteent haer gladde lenden trecken.
- 725 Noch dat den Atreus in 't oogh en openbaer,
 't Vermaeghschapt ingewant bestae sijn broeder klaer
 Te maecken, of de lust sich sae met minne weelden,
 Maer laet welspreeckentheydt sulck handel uyt te beelden.
 Schoon minder raeckt het gheen men in-dringht door 't ghehoor,
- 730 Als 't gheen 't ghesicht de ziel vermagh te stellen voor.
 Natuur om aerdigheydt te jonnen ons tooneelen,
 Ghebiedt een etmael en gheen langer tijdt te speelen,
 En 't gheen in desen sulck een regel buyten gaet,
 Vervalt in straffe van versuymenis van maet.
- 735 't Gheeft onghestalt van d'een naer d'andre plaets te waren,
 Van Troyen naer de kust van Griecken t'overvaren.
⁴⁴De Goden stoutlijck op 't tooneel te brenghen voort,
 Is buyten oorbaer en vry anders als 't behoort,
 't En waer een swaerigheydt sich daer ter plaets liet vinden,
- 740 Door Goôn alleenigh en geen menschen te ontbinden.

44 *Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus*

Inciderit.

Idem.

- ⁴⁵Laet yeder handelingh behoorlijck binden t'saem,
 Om soo te spreeken, en 't gheen daedlijck is bedreven
 Verbreyden, en de saeck sijn eyghen luyster gheven.
- 745 Hier prijst men 't laeghe dack bevrijt van overdaedt,
 En schelt met alle recht het Vorstelijck ghewaedt,
 Daer wort den ouwden tijdt, en Godt Saturnus dagen,
 De gulde jaren, 't oogh der menschen voor-ghedragen.
 Nu bidt men van de Goôn verminderingh van straf,
- 750 En roept meêdoghen van den hoogen Hemel af.
 Indien men hier het hooft der Schouburgh moght ghebieden,
 Men çierde een ouwde stof, indien het kost geschieden,
 Geensints met jonger en aen ons bekent ghewey,
 Geen Hector met of Spaensche of Vlaemsche leverey,
- 755 Geen Franschen hovelingh met dicke duytsche dolcken,
 Geen Moor met 't sachte bont van kouwde en Noortse volcken.
 Noch yetwes waerd te zijn ghegriffijt in 't ghedacht,
 Waer door met reden 't volck 't tooneel en spel veracht.
 Men siet noch daghelijcks (en 't doet my 't dichten schamen)
- 760 Den Schryver uyt-ghebeelt met ongeachte namen,

45

*Actoris partes Chorus officiumque virile
 Defendat: neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducat, & haereat apte.
 Ille bonis faveatque & consilietur amicis,
 Et regat iratos, & amet peccare timentes;
 Ille dapes laudat mensae brevis, ille salubrem
 Iustitiam, legesque & apertis otia portis.*

Idem.

- Selfs van die gheene die noch breyn noch kund ontbreeckt,
 En 's Heeren saligh woort voor hart en ooren preeckt.
 Wat (seght ghy wel) heeft nu de konst al weêr te lyden?
 Soo hoogh gewogen, in der Vadren eerste tyden,
- 765 Wat? maeckt men nu gering wiens top de sterren treft,
 En dat natura selfs verheerlijckt en verheft?
 Wat schult? wat ontucht wordt by ons doch meer bevonden,
 Als by de stijl in tongh en regels ongebonden?
 Hoort wat van dese saeck mijn pen erdichten wil,
- 770 Soo wel een strafster als een rechtster van 't geschil.
 Wat is 't gheen Bacchus nat en sap van wijngaert rancken
 Somwijl een heylsaem nat voor af-gesloofde krancken,
 Dat selfs de geesten die te met vervlogen zijn,
 Herstelt en opweckt, doet verkeerren in venijn?
- 775 Wat is 't geen andre spijs haer voedtsel kan verkeerren
 In last? en bitterlijck ten nagels uyt doen sweeren?
 Iae selfs het eelste dat in vruchtbre hoven staet,
 En Godt tot oorbaer van den mensch ontluyccken laet?
 Als kost gifmengher ons noch sterck noch snooder maecken,
- 780 En sulcks de loef won van vergiftigh spogh van draecken.
 Is 't niet het misbruyck 't welck het nutte soo verkeert?
 Is 't niet dat selve, dat soo grooten eer onteert?
 Kom, noch wat naerder, hoort der Dichtren lippen schelden
 Op Kerck, en Raedthuys, op den roem en bloem der Helden,
- 785 Op 's Lants bestieringh, op den heylgen banck van recht,
 Met meerder vryheyt en vertrouw als dient geseght.
 En weêr in tegendeel soo schaemtloos soo vermetel,
 't Verachtste dat men weet, ten alderhooghste setel

- Op-heffen, maeckt dat geen oneerelijcke klanck?
 790 En by 't gesonde breyn, geringe en kleynen danck?
 Maer bleef het daer by, 't hoeft soo koen als onberaden,
 Haelt op de teere stof uyt Godtgewyde bladen,
 Men brengt wel stoutelijck voor 's menschen ooghen voort
 Dat geensints aengetast dient anders als 't behoort.
- 795 O wonder! Ioseph van sijn Broederen bedrongen,
 Beschuldight, t' onrecht en onmenschelijck besprongen,
 Geeft yemandt voet, die gints verschoven in den hoeck,
 Ghebruyckt dit voorbeelt, naer wijtloopigh ondersoeck,
 Tot sijnen voordeel, om sijn ongherechte daden,
- 800 En 't onrecht 't gheen hy gaet sijn Broër ten hals op laden,
 Te tooyen, met een grijns van eerlijckheydt of deught,
 Of vat daer uyt hoe ghy dijn selver wreecken meught.
 Siet seydt hy by sich selfs en met ghesperde lippen,
 Lacht smadelijck ghenoegh doch heymlijck, in sijn slippen,
- 805 Dat 's 't volck dat Godt den Heer sijn erfdeel heeft beloofd,
 Siet hoe se haer wapenen op 't wel onschuldigh hoeft.
 Wat gaet men my soo streng en heftigh overhalen
 Om dat ick poogh die smaet, die oneer te betalen
 Met munte ganghbaer voor een wel geterght gemoedt?
- 810 Dan komt het geyle pant en terghet het kuysche bloet,
 Met sulcke redenen, jae vlammen, die aen 't lichten,
 Wel Ioseph niet, maer wel veel anderen ontstichten.
 En voeghter by 't gebaer, 't ghesmeeck, dat niet en past,
 Als 't hart te ketenen aen dartele ontucht vast.
- 815 En of al Ioseph doot de reden met de reden,
 Soo kiest elck efter 't gheen ghelijckt met sijne zeden.
 Ontsuylt de selve bloem de spin gheen vuyle dracht,
 Daer d'imme sijne korf en raeten uyt bevracht?

- Gints sit een dartel wicht te loncken en te bloosen,
 820 En verft haer bleecke vel met stracks gheraepde roosen,
 Bedenckt, en weêr bedenckt wat in haer hart ontstaet,
 't Gheen 't lijf des daeghs, noch 's nachts haer ziele rusten laet.
 Een ander in het pleyn, door een en selfde reden
 Keurt Ioseph voor een bloet, en wensch sich in sijn stede.
 825 En 't geen noch 't slimst is, een die dwaesselijck gevoelt
 Van Godt en Godtheydt, en in wanhoop leyt en woelt,
 Krijght moet, wanneer hy siet of Davids boos begeeren,
 Of Loth bloetschendigh met sijn Dochters te verkeeren,
 Of Iudaes hoeren-plicht sijn Thamar aen-ghedaen,
 830 Of Noach in den most sich selfs te buyten gaen.
 Behalven sulcks veel meer als oorbaer te betrachten,
 Beneffens Godt het woordt der Heeren te verachten.
 Maer seght men wederom, de Schrift en schaemt sich niet,
 't Geen ghy quansuys aldus met schaemtige oogen siet.
 835 Dat 's valsch, in sulcks ter noot te seggen en te noemen,
 't Is wonder hoe den text de vuylheydt wil verbloemen.
 Maer 's Dichters stoute gheest, en vol verwaentheydt hier
 Doet naer de kunst, en hout in alles sijn manier,
 Met driftigh door de vlucht en op-gelicht door weelden,
 840 De saeck ten schoonsten en ten naeusten uyt te beelden.
 En weyt gheweldigh breet op hoop van lof en gunst,
 Eenstemmigh in de saeck met Mael en Schilder-kunst.
 Die nimmer beter schijnt naer waerdigheydt te talen,
 Als sulcks en ander op 't natuurlijckst af te malen.
 845 Wie is 't die niet en sou sich stooren boven maet,
 Iae 't oogh ter zyden of door toorn en schaemte slaet?
 Wanneer, niet sonder beed' haer waerde te verkorten,
 Hy siet een dartel beeldt op haere knien storten?

- En daer uyt schreeuwen dat de gantsche Schouburgh klinckt,
 850 Sels 't gheen een goet ghemoedt uyt eerbaerheydt bedwinght,
 (Ghenoegh ter naeuwer noot bequaem het hoofd te decken)
 In naeuwe wanden en in duystere vertrecken.
 Ick swijgh nu 't misbruyck 't gheen noch meer daer omme gaet,
 En dat der hoofden sorgh niet min te hoeden staet,
 855 Wanneer men handels doet op openbaer tooneelen,
 Bequamer voor de schandt van kooten en bordeelen.
 Dat lof dat minne-dicht is gunst en eere waert,
 Dat als den Scorpioen 't vergif draeght in den staert,
 En van te vooren weyt in sachte wijs van spreekken,
 860 Om des te vinnigher ten lesten uyt te breecken.
 Doch maet te stellen valt ons hier nu veel te laet,
 Mits lof en laster langh ghegaen heeft sonder maet.
 Dit met een woort, en schaemt u hier niet hoog te weyen,
 En rijcke voorraet van ghesochte reën te spreken,
 865 Indien daer hoop is of tot gunst of tot vermaeck,
 't Gheen stof ontbreeckt, erlanght sijn wesen en sijn smaeck
 Aen 't snedigh overlegh van uwe vondt en reden,
 En bralt dan met de rest in kiese waerdigheden.
 Maer ghy die nader tracht in ons ghemoedt te gaen,
 870 En door een schimp-ghedicht de boosheydt tasten aen,
 En tot u werck verkiest om gif op uyt te braecken,
 Den achterklapper stijf en schaemtloos in de kaecken,
 Of hoeren-voocht die met een dart'le rey verquist
 De schat, met sorgh vergaert in Vaders ysre kist.
 875 Of Voocht die 't weeskint dat sijn toesicht is bevolen,
 Den trouw onthoudt, en laet in heete minne doolen:
 Terwijl hy godtloos recht als oft sijn eyghen was,
 Der vaderloosen ghelt vergadert in sijn kas,

- Of met tot woeker thien of meermael om te keeren,
 880 Tot eygen, niet tot 't kint haer voordeel, gaet vermeerren.
 Of Lantsvoocht die geensints eens vaders rech bewaert,
 Niet sonder groot ghevaer te stellen in den baert.
- ⁴⁶Vliet altijdt woorden die geen eerbaer hart betamen,
 En kuysche ooren of een deftigh oogh beschamen.
- 885 Der wysen keur versmaet ghedichten sonder nut,
 En walght van rauwe smaeck, ghy soo ghy tracht beschut
- ⁴⁷Van walgh of laster, van elck een te zijn gelesen,
 Pooght nut te samen en vermaeckelijck te wesen.
 Die Varo sijn ghedicht voor desen las te voor,
- 890 Wierd nooyt gevleyt noch oock ghekittelt aen het oor,
 Maer ernstelijck in 't een en 't ander onderwesen,
 Doet dit, en dat, en zijt als dan te recht ghepresen.
 't Zijn al gheen Varoos nu die 't selve slaen ter handt,
 Of Aristarchen of van oordeel of verstandt.
- 895 Ghy wie ghy zijt, komt u van eenighe hondert blaren,
 Somwijl een misslagh voor, of in 't gemoedt ghevaren,
 Schudt stracx het hoofd niet, noch verwerpt 't ellendigh boeck
 Niet flux verachtelijck en smadigh in den hoeck.
- ⁴⁸Den snaer kan 't aller tijt soo soeten toon niet drillen,
 900 Als meesters vinger of begheerte wel sou willen,

46 *Nec immunda crepent, ignominiosaque dicta,
 Offenduntur enim, quibus est, equus, & pater, & res.*
 Idem.

47 *Celsi praetereunt austera poemata Rhamnes.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando, pariterque monendo.*
 Idem.

48 *Nam neque corda sonum reddit, quem vult manus, & mens,
 Poscentique gravem persaepe remittit acutum,
 Nec semper feriet, quodcunque minabitur arcus.*

- Den eenen tijdt daer ghy u arbeydt in besluyt,
 Munt voor den anderen in sijn bequaemheydt uyt,
 Is 't wonder dat het vaers hier in niet wil verscheelen,
 De vrucht is meest ghelijck de tyden die se teelen.
- 905 Het breyn is oock te met ontset, jae self ontaert,
 Beroert door tooren of door sware stof beswaert,
 En stribbelt menighmael met onghestuyme vlaghen,
 't Is quaet, in sulck een doen een yeder te behaghen.
- ⁴⁹Den goên Homerus heeft somwijl wel eens ghedut,
 910 En was nooyt even soet noch altijdt even nut,
 En die nae verre reyst komt dickmael onderwegen
 Alhier een struyckelingh, somwijl verflaetheyt tegen.
 Oock is 't ô oordeelaer, wel dicht u eygen schult,
 Of van u kennis of wel eer van u gedult,
- 915 ⁵⁰De dicht poocht Schilder-konst hier in ghelijck te wesen,
 Dat wil van by, en dat van verre zijn gepresen,
⁵¹Dit is behaeghelijck ter eerster reys geweest,
 Nu niet, dat sal indien ghy 't tienmael over leest.
 Ick heb geseyt niet meer en valt my hier te seggen,
- 920 Een ander sal misschien sijn breyn te kost gaen leggen,
 Ontfanght in danck nochtans dees ongeredden klomp,
 Ick slacht den slijpsteen, slijp, en blijf noch selver plomp.

U Y T.

49 *Quandoque bonus dormitat Homerus.*

50 *Vt Pictura Poësis erit quae si propius stes,
 Te capiet magis, & quaedam si longius abstes;
 Haec amat obscurum, volet haec sub luce videri,
 Indicis argutum quae non formidat acumen.
 Haec placuit semel haec decies repetita placebit.*

51 *Haec placuit semel haec decies repetita placebit.*
 Horatius.